herpy

GEKKOER

Mniarogekko chahoua

En stor, mosegrønn og nattaktiv klatrer fra de fuktige lavlandsskogene på Ny-Caledonia, med kort, bred snute og kraftig gripehale. Den er en av de peneste blant de store ny-caledonske gekkoene, men trenger mer plass og mer tålmodighet enn sin berømte slektning *Correlophus ciliatus*.

Familie: Diplodactylidae Engelsk: Mossy New Caledonian gecko Tidligere navn: *Rhacodactylus chahoua; Platydactylus chahoua* Publisert 14. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**25-31 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**50-60 g**
Levealder	**15-20 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 60 × 90 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Varmeplass	**27-29 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter, frukt og ferdigfôr**
Holdes	**Alene eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**15-24 mnd.**
Kullstørrelse	**2 egg**
Kull per år	**3-5**
Inkubasjon	**60-120 dager** ved 22-26 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Om arten

Slektsnavnet *Mniarogekko* betyr mosegekko, og det er treffende. Tegningen hos *Mniarogekko chahoua* er en marmorering av grå, grønne, rustrøde og brune flekker som får dyret til å ligne en gren dekket av mose og lav. Hodet er stort og trekantet med en kort, avrundet snute, og de store øynene har loddrett pupill og ingen øyelokk. Tærne er brede med hud imellom og har lameller som fester seg på glatte flater, og halen er kraftig og gripende. Dyr fra øyene er ofte lysere og mer gråspettet enn dem fra hovedøya.

Arten ble beskrevet av den franske farmasøyten og naturforskeren Arthur Bavay i 1869 som *Platydactylus chahoua*. I mange år het den *Rhacodactylus chahoua* og hørte til samme slekt som de andre store ny-caledonske gekkoene. Ved en revisjon i 2012 fikk den sin egen slekt, *Mniarogekko*, sammen med den nært beslektede *Mniarogekko jalu*, som ble beskrevet samtidig.

Voksne dyr måler 25-31 cm inkludert hale, og kroppen utgjør opptil knapt 15 cm. Vekten ligger typisk rundt 50-60 g, men det finnes bare få pålitelige vektangivelser. *M. chahoua* kaster sjelden halen, men gjør den det, vokser den ikke ut igjen.

Som ung er gekkoen sky og sprettende, og den blir ofte roligere med alderen. Den har likevel et kraftig bitt og er mer et dyr å se på enn å ha på hånden. Den ligger ett trinn over de aller enkleste gekkoene, fordi den krever et stort, høyt terrarium, jevnt høy luftfuktighet og ekstra omhu med kalk når den skal avles.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

Utbredelse og leveområde

Arten lever bare på Ny-Caledonia i det sørvestlige Stillehavet. På hovedøya Grande Terre finnes den i spredte bestander fra Mont Koghis i sør til Amoa-dalen nord for Poindimié i nord. I Sørprovinsen er den kjent blant annet fra Mont Mou og fra Sarraméa ved foten av Dogny-platået, og den er sett i naturparken Rivière Bleue. I Nordprovinsen er den funnet flere steder i Amoa-dalen. Den er dessuten kjent fra Île des Pins sør for hovedøya og fra Belep-øyene i nord.

Utbredelsen er liten og oppsplittet. Det samlede området arten forekommer i, anslås til omtrent 4.000 km², men den bor bare i omtrent 32 km² av det. Funn utenfor Ny-Caledonia stammer fra dyr i fangenskap.

> **Naturlig utbredelse:** Ny-Caledonia.

LEVEOMRÅDE

Gekkoen lever i tett, lukket skog og i galleriskog langs vassdrag, fra lavlandet og opp til omtrent 500 meters høyde. Den er helt trelevende og nattaktiv. Om dagen sover den i sprekker og hull i stammer og tykke greiner, og om natten søker den føde i trekronene. Den holder seg likevel mer i skogens skyggefulle underetasje enn helt oppe i tretoppene.

Klimaet er subtropisk, og skogene er fuktige hele året. Det finnes ingen målinger av temperaturene og fuktigheten gekkoen selv opplever, men beskrivelsene fra naturen og erfaringene fra fangenskap peker på milde temperaturer rundt 20-28 °C og høy luftfuktighet, særlig om natten. Føden er insekter og små virveldyr, men også nektar og frukt når trærne blomstrer og bærer frukt.

Arten er sårbar. Den største trusselen er rotter, som er tallrike i lavlandsskogen og kan jakte helt oppe i kronene. Dertil kommer villkatter, den invasive maurarten *Wasmannia auropunctata*, rydding av lavlandsskog og ulovlig innsamling på steder som er lette å komme til.

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr trenger et høyt terrarium på minst 60 × 60 × 90 cm (lengde × bredde × høyde), og større er bedre. Høyden er viktigere enn gulvarealet. Unger under ca. 20 g klarer seg best i en liten boks på ca. 30 × 30 × 30 cm, der de lett finner fôret, og flyttes opp når de er store nok. Den lille boksen skal ikke ha varmelampe eller UVB.

Innred med mange loddrette og skrå greiner, korkrør, magnetiske hyller og planter i flere høyder. I motsetning til *Correlophus ciliatus* foretrekker *Mniarogekko chahoua* å hvile på selve greinene framfor inne i løvverket, så gi den solide, vannrette sitteplasser og korkrør høyt oppe. Et tett beplantet hjørne gir ekstra skjul.

Som bunnsubstrat fungerer en fuktig blanding av jord uten gjødsel og kokosmuld, gjerne med et lag visne blader på toppen eller som bioaktivt substrat med spretthaler og bokstavlus. Substratet holder på fuktigheten og demper fallet hvis dyret faller ned. Til unger er tørkepapir det sikreste. God ventilasjon er viktig, slik at lufta ikke blir stillestående.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Fôrdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 22-26 °C i terrariet, og en liggeplass øverst under en svak varmepære kan få nå 27-29 °C. Angivelsene for liggeplassen varierer litt, så hold deg gjerne i den lave enden. Om natten er 18-22 °C passende.

Varme er den største faren. Over 29-30 °C blir gekkoen raskt stresset, så sett terrariet vekk fra sørvendte vinduer, og la all oppvarming styres av en termostat eller lysdemper. I en norsk stue er det som regel bare behov for en liten varmekilde. Mål med et digitalt termometer både øverst og nederst.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Hold en luftfuktighet på 60-80 %, målt midt i terrariet, og la den være høyest om natten. Spray grundig med lunket vann hver kveld og om morgenen etter behov. Substratet skal være fuktig, men aldri vått, og lufta må ikke bli stillestående og klam. Fuktighet under 55 % over lengre tid gir problemer med hudskiftet.

Mniarogekko chahoua drikker mest dråper fra blader og ruter, men sett likevel fram en lav skål med friskt vann, som skiftes daglig. Et hygrometer viser om rutinen holder.

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og kan overleve uten UVB når den får D3-vitamin gjennom fôret, men den trives best med svakt UVB-lys. Bruk et rør for skyggedyr (Ferguson-sone 1), f.eks. et T8-rør på 5 % eller et svakt T5-rør, slik at UV-indeksen er 1-2 på de øverste greinene, og sørg for skygge i resten av terrariet. Det skal være minst 15 cm fra lampen ned til de høyeste greinene, og lampen bør helst sitte over et grovt nett, siden et fint nett demper UV-lyset mye.

Ha lyset på 12 timer om dagen om sommeren og 10 timer om vinteren, gjerne styrt av en tidsbryter. Natten skal være mørk.

FÔRING

Mniarogekko chahoua er altetende. Grunnfôret er ferdigblandet pulverfôr til fruktetende gekkoer, rørt ut med vann til en tykk grøt og servert på en hylle høyt oppe, supplert med levende insekter. Ungdyr under ett år får grøt hver dag og insekter annenhver dag. Voksne får begge deler annenhver dag. Ta ut rester etter ett døgn.

Gode fôrinsekter er sirisser, dubia-kakerlakker og gresshopper, med voksmøllarver som godbit. Insektene må høyst være så store som avstanden mellom dyrets øyne, skal ha spist godt i et par dager og pudres lett med kalk. Bruk kalk med D3-vitamin med måte hvis dyret også har UVB, fordi ferdigfôret allerede inneholder D3.

Moden frukt som banan, mango og papaya kan gis som godbit, men ikke som hovedfôr. Unngå sitrusfrukter.

ATFERD OG HÅNDTERING

Mniarogekko chahoua er sky og sprettende som ung og blir ofte roligere med alderen. Den har et kraftig bitt og et fast grep. Gi nye dyr to uker i fred før du begynner å håndtere dem. Start med fem minutter om gangen om kvelden, la dyret gå fritt fra hånd til hånd, og sitt lavt i tilfelle et sprang. Ta aldri tak i halen.

Den holdes best alene. En hann kan holdes sammen med flere hunner, men to hanner må aldri gå sammen, for de kan skade hverandre alvorlig. Holder du flere dyr sammen, må de være like store, ha hvert sitt skjul og overvåkes nøye når de møtes første gang. For få skjul eller for mye varme gjør dyrene stresset og mer aggressive.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene kjennes på en tydelig bule ved halerota, forstørrede spor ved kloakken og en rekke porer foran kloakken. Porene kan sees med lupe når dyret måler omtrent 8 cm fra snute til kloakk. Dyrene er kjønnsmodne ved 15-24 måneder, men størrelse og hold betyr mer enn alderen. Hunner bør være minst 18 måneder gamle og ha godt hold før de settes til avl, fordi eggene tapper dem for kalk.

PARRING

Gi dyrene en kjøligere periode på et par måneder før sesongen, f.eks. 20-21 °C om dagen og 18 °C om natten med kortere dager, og øk så gradvis temperatur, daglengde og fuktighet. Sett hannen inn til hunnen, og følg med på dem de første nettene. Kjønnsmodne dyr parer seg som regel raskt, og hannen kan deretter tas ut igjen. Hunnen kan legge flere kull etter én paring, så hold henne i godt hold med rikelig kalk.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger to egg om gangen med ca. fem ukers mellomrom, typisk tre til fem kull i løpet av sesongen. Eggene har et uvanlig kraftig forkalket skall, og det tærer på hunnens kalkreserver. Følg derfor ekstra godt med på vekten hennes og kalkposene i ganen, og stopp avlen hvis hun går ned i vekt.

Sett en eggleggingskasse med fuktig sphagnum, kokosmuld eller vermikulitt i terrariet, f.eks. en plastboks med hull i lokket. Noen hunner ignorerer kassen og legger eggene et annet sted, og noen hunner er sett vokte eggene sine.

INKUBASJON

Ta eggene opp så snart de er funnet, uten å vende dem. Legg dem to tredeler ned i fuktig vermikulitt eller perlitt, ca. to deler substrat til én del vann etter vekt, i en liten boks med et par luftehull. Merk oversiden med blyant.

Romtemperatur på 22-26 °C fungerer fint. Varigheten varierer mye: typisk 65-120 dager, kortest ved den høye enden av intervallet. Over 28 °C er risikabelt. Ofte klekkes bare omtrent halvparten av eggene, blant annet fordi de tykke skallene gjør det vanskelig å se hvordan fosteret har det. Misfargede egg kan fortsatt være levedyktige, så kast først et egg når det faller sammen og mugner. Om kjønnet avhenger av temperaturen, er ikke kjent.

OPPDRETT AV UNGER

Ta ungene ut av inkubatoren senest ett døgn etter klekkingen. Sett hver unge i en liten boks på ca. 30 × 30 × 30 cm med tørkepapir som bunn, et par greiner, kork og en plante. Luftfuktigheten skal være 60-80 %, temperaturen 24-26 °C om dagen og 18-22 °C om natten. Spray daglig, og sett fram en lav vannskål.

Ungene lever av plommeresten de første dagene og begynner å spise etter tre til sju dager. Gi dem det samme pulverfôret som de voksne hver dag og små, kalkpudrede insekter, f.eks. de minste sirissene, annenhver dag. Hold ungene enkeltvis, unngå håndtering de første ukene, og vei dem jevnlig. De er utvokste etter halvannet til to år.

Helse og vanlige feil

Mniarogekko chahoua er hardfør når temperatur og fuktighet er i orden, men feil i stellet kan koste dyret dyrt. Typiske problemer er:

- For mye varme, over omtrent 29-30 °C, som gir stress, nedsatt appetitt og i verste fall døden.
- For lite kalk og D3-vitamin, særlig hos unger og avlshunner. Det gir bløte kjever, krumme lemmer og skjelving. Bruk et godt ferdigfôr, og pudre insektene.
- For lav luftfuktighet, som gir hudrester på tær og halespiss. Gi et fuktig skjul, og løsne restene forsiktig med lunkent vann.
- For vått og stillestående miljø, som gir mugg, sopp og hudproblemer.
- Fedme hos dyr som får for mange feite larver eller for mye frukt.
- Eggleggingsvansker hos hunner som mangler kalk eller et egnet sted å legge eggene. Det krever rask hjelp fra veterinær.
- Tapt hale etter håndtering eller slåssing. Den vokser ikke ut igjen.

Et sunt dyr har klare øyne, en fyldig halerot og et godt grep. Oppsøk veterinær med erfaring på krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.